

ВИСНОВОК

наукового керівника дисертаційної роботи **Кислової Ірини Сергіївни** на тему: **«Регулятивні чинники психологічного імунітету як ресурсу особистості в умовах COVID-пандемії»**, представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія».

Загальна характеристика дисертації. У роботі представлено аналіз науково-теоретичних концепцій і підходів до вивчення проблеми психологічного імунітету як регулятивного ресурсу особистості в умовах пандемії, визначено та описано його компоненти, психологічну типологію та психологічні чинники становлення.

Актуальність теми дослідження. У зв'язку з пандемією COVID-19 людство зіткнулося з безпрецедентними викликами, що охопили як фізичне здоров'я, так і психологічне благополуччя особистості. Ситуація глобальної невизначеності, ізоляції, втрати близьких, зміни життєвих ритмів та загострення соціально-економічних проблем спричинили зростання рівня тривожності, депресивних станів, психоемоційного виснаження. Відтак зросла потреба в дослідженні психологічних ресурсів, що сприяють адаптації, стійкості та збереженню ментального здоров'я.

Одним із таких ресурсів виступає психологічний імунітет – система внутрішніх механізмів захисту, що забезпечує особистісну стійкість до стресових впливів. Однак, попри зростаючий інтерес до цього феномену, регулятивні чинники, що впливають на ефективність психологічного імунітету в умовах соціальної кризи, залишаються недостатньо вивченими.

Дослідження саме регулятивних чинників – таких як емоційна саморегуляція, рівень самосвідомості, здатність до рефлексії, толерантність до невизначеності, – дозволяє поглибити розуміння того, які психологічні механізми забезпечують мобілізацію особистісних ресурсів в умовах пандемії.

Таким чином, дослідження має високу наукову актуальність, оскільки: відповідає на запит сучасного суспільства на пошук ефективних психологічних стратегій подолання криз; розширює уявлення про структуру та функціонування психологічного імунітету в умовах форс-мажорних ситуацій; сприяє розвитку превентивної психології та психогігієни, зокрема в аспекті формування стресостійкості; має прикладну цінність для фахівців психологічної допомоги, освітньої сфери, охорони здоров'я.

Наукова новизна представленої роботи. В ході розв'язання поставлених завдань дослідження було отримано наступні його новизну:

уперше:

- визначено структуру та типологію психологічного імунітету особистості;
- показано зв'язок психологічного імунітету із самоефективністю, самоконтролем, нервово-психічною стійкістю, оптимізмом, життєстійкістю, резильєнтністю та копінг-стратегіями;
- визначено ключову роль високого рівня психологічного імунітету у протидії актуалізації стресу в умовах пандемії;
- побудовано низку регресійних рівнянь, що описують міру зумовленості стресу від COVID-19 від параметрів психологічного імунітету;

розширено уявлення про психологічний імунітет як ресурсу особистості в контексті «захворювання – одужання».

дістала подальшого розвитку

- психодіагностика психологічних ресурсів подолання стресу від COVID-19;

- засоби психологічного супроводу осіб, що переживають стрес від COVID-19.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів.
Теоретичне значення роботи полягає у концептуалізації феномену психологічного імунітету особистості як цілісну інтегральну систему особистісних механізмів, що забезпечують психічну стійкість, адаптаційний потенціал та збереження психологічного благополуччя в умовах стресу та кризи. *Практичне значення* роботи виявляється у тому, що отримані в ході дослідження результати можуть бути використані для розробки програм психологічного супроводу осіб, які знаходяться в умовах пандемії та хворіють на COVID-19. Матеріали дослідження можуть бути використані в ході професійної підготовки психологів при викладанні навчальних курсів «Клінічна психологія», «Психологія здоров'я», «Психосоматика».

Вірогідність й обґрунтованість результатів дослідження. Наукові положення, що представлено у дисертації повною мірою обґрунтовані теоретичними даними, результатами емпіричних досліджень із їх коректною статистичною обробкою, відповідають меті та завданням дослідження. Обґрунтованість та достовірність наукових тверджень, визначених закономірностей, узагальнень та висновків забезпечуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних положень, відповідністю застосованих методів меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження, поєднанням кількісного та якісного аналізу даних, доказовістю, логічністю та несуперечливістю висновків, що базуються на статистично доведених результатах.

Апробація. Апробація результатів дослідження здійснювалася в доповідях та повідомленнях на IV та VI Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Харківський осінній марафон психотехнологій» (м. Харків, 31 жовтня 2020 р та 27-29 жовтня 2022 р.).

Характеристика роботи здобувача в процесі підготовки дисертації, особисті якості, проявлені в процесі роботи над дисертацією. У процесі підготовки дисертаційного дослідження дисертантка виявила високий рівень наукової зрілості, самостійності мислення та відповідального ставлення до наукової праці. Робота над темою вимагала не лише глибоких теоретичних знань у галузі психології, а й чутливості до соціально значущої проблематики, пов'язаної з наслідками пандемії COVID-19 для психічного здоров'я людини.

Дисертантка проявила аналітичні здібності, вміння систематизувати різноплановий науковий матеріал, критично переосмислювати існуючі теоретичні підходи та інтегрувати їх у власну концептуальну модель. Вона продемонструвала дослідницьку гнучкість, уміло адаптуючи методики до специфіки пандемічних умов, що свідчить про її креативність і наукову ініціативність. У процесі проведення емпіричного дослідження дисертантка виявила високу організованість, відповідальність і дотримання етичних

стандартів психологічної практики. Зібраний матеріал було ретельно опрацьовано, проаналізовано з використанням сучасного статистичного інструментарію, що засвідчує її професіоналізм, методологічну грамотність і навички обробки даних.

Особисті якості дисертантки, серед яких варто виокремити наполегливість, працелюбність, цілеспрямованість, емпатійність і наукову допитливість, стали важливими чинниками успішного завершення наукової роботи. Таким чином, дисертантка зарекомендувала себе як здібна й відповідальна дослідниця, здатна до подальшого професійного зростання в галузі психології.

Висновок

Робота Кислової Ірини Сергіївни на тему «Регулятивні чинники психологічного імунітету як ресурсу особистості в умовах covid-пандемії» відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024), та **рекомендується** для проведення експертизи на наукову новизну теоретичне і практичне значення отриманих результатів і подальшого захисту у разовій раді.

Науковий керівник

доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології
ХНПУ імені Г.С.Сковороди
03.03.2025



Тамара ХОМУЛЕНКО

